

Beslut

**efter kvalitetsgranskning i ämnet slöjd i grundskolans
högstadium vid Ekenässkolan i Eslövs kommun**

Inledning

Skolinspektionen har med stöd av 26 kap. 19 och 20 §§ skollagen (2010:800) genomfört en tematisk kvalitetsgranskning vid Ekenässkolan. Syftet med denna tematiska kvalitetsgranskning är att granska vissa kvalitetsaspekter i ämnet slöjd i grundskolans högstadium.

Skolinspektionen gör en samlad bedömning utifrån de kvalitetskriterier som tagits fram för granskningen. Skolinspektionen bedömer verksamhetens kvalitet i tre nivåer: hög kvalitet, hög kvalitet i flera delar och låg kvalitet. Om Skolinspektionen bedömer att ett utvecklingsarbete behövs för att höja verksamhetens kvalitet inom någon frågeställning anges ett eller flera utvecklingsområden. En skriftlig redovisning av åtgärder begärs då av huvudmannen.

Beslut

Skolinspektionen bedömer att framtagna kvalitetskriterier uppfylls vid Ekenässkolan i följande utsträckning:

I vilken utsträckning får eleverna en slöjdundervisning som främjar deras möjligheter att arbeta med processen i fokus?

Eleverna får i flera delar en slöjdundervisning som främjar deras möjligheter att arbeta med processen i fokus.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande områden:

- Variera arbetsformerna så att eleverna kan dela erfarenheter i ett gemensamt lärande.
- Ge eleverna möjlighet att löpande reflektera över sin arbetsprocess, inklusive resultat, tillsammans med läraren.

I vilken utsträckning ges elever möjlighet att utveckla kunskaper om hållbar utveckling?

Eleverna ges i flera delar möjlighet att utveckla kunskaper om hållbar utveckling.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande områden:

- Ge eleverna en undervisning som bidrar till fördjupad förståelse och kunskap om olika material utifrån ett hållbarhetsperspektiv.
- Utforma en undervisning så att eleverna får reflektera över hur det egna arbetet påverkar miljön och ge eleverna möjlighet att i den egna slöjdprocessen välja att använda olika metoder för resurshushållning.

I vilken utsträckning omfattas slöjdämnet av ett jämställdhetsperspektiv?

Slöjdämnet omfattas i hög utsträckning av ett jämställdhetsperspektiv.

Skolinspektionen har inte identifierat något utvecklingsområde inom frågeställningen.

Uppföljning

Huvudmannen ska **senast den 28 oktober 2026** redovisa till Skolinspektionen vilka åtgärder som vidtagits utifrån de identifierade utvecklingsområdena. Som stöd för redovisningen bör bifogat formulär användas.

Redogörelsen skickas via e-post, till skolinspektionen.stockholm@skolinspektionen.se eller med post till Skolinspektionen Postadress: Box 23069, 104 35 Stockholm. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för granskningen (dnr 2025:11888) i de handlingar som sänds in.

Skolinspektionens bedömningar

Nedan framgår vad som ligger till grund för Skolinspektionens bedömning inom respektive frågeställning.

I vilken utsträckning får eleverna en slöjdundervisning som främjar deras möjligheter att arbeta med processen i fokus?

Inom denna frågeställning granskas om eleverna får ett aktivt lärarstöd genom hela arbetsprocessen som ger dem möjligheter att utveckla idéer samt utveckla och använda strategier. Vidare granskas om undervisningen är stimulerande, motiverande och utmanande samt om eleverna löpande och tillsammans med läraren får möjlighet till reflektion över process och resultat.

Skolinspektionen bedömer följande: Eleverna får i flera delar en slöjdundervisning som främjar deras möjligheter att arbeta med processen i fokus.

Nedan följer Skolinspektionens motivering till bedömningen utifrån vad som framkommit i intervjuer med rektorn, lärare och elever, lektionsobservationer av slöjdundervisningen samt inkommen dokumentation från huvudmannen.

Processinriktat lärarstöd

Granskningen visar att lärarstödet i slöjdundervisningen är processinriktat och sker genom dialog i form av formativ respons.

Lärarstödet är utformat så att eleverna kan utveckla idéer och använda olika strategier för att lösa en uppgift. Lärarna beskriver i intervju att en arbetsprocess ofta inleds med att läraren går igenom olika tekniker och material. Lärarna visar olika inspirationskällor utifrån färdiga produkter, bilder eller film, till exempel olika modeller och utföranden på svepaskar vilka eleverna vid flera tillfällen använde som inspiration under Skolinspektionens lektionsobservation. Lärarna berättar att eleverna, efter idéstadiet, börjar att skissa, göra planeringar och arbetsbeskrivningar och att lärarna samtidigt resonerar med eleverna kring olika materialval, tillvägagångssätt och vad som passar till vilken produkt. I materialinriktningen textil tar läraren till exempel upp vad som händer med material som akryl vid värme jämfört med bomull eller ull. I materialinriktningen trä och metall går läraren igenom olika träslags egenskaper och hur man kan kombinera material. Lärarna uppger att det i

båda materialinriktningarna finns instruktionsfilmer digitalt och att lärarna kombinerar dessa med genomgångar kring olika moment som till exempel gångjärn eller karvsnitt. Lärarna berättar att de uppmuntrar eleverna att pröva och ompröva olika tillvägagångssätt bland annat genom att ge förslag på alternativ. Till exempel i materialinriktningen trä och metall när läraren visar alternativ att göra gångjärn i trä eller att välja metall. Läraren ber då en elev att skissa på två alternativ, reflektera över dem och sedan välja. I materialinriktningen textil uppger läraren att elever ibland behöver ompröva val av söm och reflektera över varför man inte kan sick sacka ihop sömmar. Elever uppger i intervju att läraren visar olika sätt att utföra olika moment på. Exempelvis för- och nackdelar med att slipa med slipmaskinen eller att slipa med ett slippapper för hand, och att eleven får välja vilket sätt som passar bäst.

Läraren ger eleverna löpande stöd och ger återkoppling under pågående arbetsprocess. Av såväl lärarintervju som Skolinspektionens lektionsobservationer framgår att lärarna löpande visar och instruerar hur eleverna kan lösa olika problem och att de är noga med att låta eleverna utföra momenten och att inte ta över uppgiften. Vid Skolinspektionens lektionsobservation i materialinriktningen trä och metall är en elev osäker på att använda en maskin och läraren står då bredvid och håller i materialet tillsammans med eleven. Läraren erbjuder att hålla en stund och släpper sedan så eleven fortsätter och avslutar på egen hand. Likaså ger läraren stöd och återkoppling till en elev när läraren visar hur eleven ska borra hål i botten på svepasken och sedan sätta i träplugg, och eleven gör momenten självständigt. Lärarna berättar i intervju att de ger löpande återkoppling genom att de går runt till eleverna under lektionerna, peppar dem och samtalar med eleverna. Lärarna uppger att de frågar eleverna hur det går, hur de tänker och varför de gör på ett visst sätt. Vidare beskriver lärarna att de samtalar individuellt med eleverna och ger formativ respons kring att det fungerar bra eller om eleven behöver ändra något. Eleverna beskriver i intervju att lärarna ger ett bra stöd och säger till exempel vad eleverna ska tänka på, samtidigt som lärarna vill att eleverna ska arbeta på egen hand och själva tänka ut vad nästa steg är.

Utmanande undervisning

Granskningen visar att undervisningen är motiverande och utmanande men att eleverna i begränsad utsträckning ges möjlighet att dela erfarenheter med varandra i ett gemensamt lärande.

Undervisningen är utformad så att eleverna oavsett kunskapsnivå stimuleras till utveckling. Det framgår av såväl intervjuer som Skolinspektionens lektionsobservationer att eleverna arbetar med samma typ av uppgift men att de kan välja att utföra den på olika sätt. Det finns olika svårighetsgrader som eleverna får ta ställning till både gällande

tekniker och material. Till exempel i materialinriktningen textil där eleverna i årskurs 8 arbetar med garnteknik, då eleverna bland annat kan välja mellan att virka figurer med små och pilliga detaljer eller att arbeta med en påtram som är en förenklad version av stickning. I materialinriktningen trä och metall gör eleverna i årskurs 8 svepaskar och får då välja olika svårighetsgrader på utförandet av locket till asken. Lärarna uppger att de har höga förväntningar på alla elever oavsett bakgrund eller kön, men att förväntningarna behöver vara rimliga utifrån elevers olika förkunskaper och förmågor. Lärarna beskriver att det är eleven som väljer svårighetsgrad och läraren som uppmuntrar och utmanar elever att utveckla arbetet. Till exempel när en elev har gjort ett avancerat skåp med dörrar och läraren visar på olika svårighetsgrad av gångjärnslösningar som eleven kan välja mellan. Elever uppger att de bestämmer svårighetsgrad själva, att läraren inte pressar dem utan visar på olika alternativ och sedan får de välja själva. Elever uppger vidare att lärarna tror på eleverna och ger exempel på mer avancerade uppgifter för att de ska nå så långt som möjligt.

Arbetsformen består oftast av enskilt arbete och eleverna får sällan arbeta tillsammans och dela erfarenheter med varandra. Lärare och elever berättar att eleverna arbetar med enskilda projekt i båda materialinriktningarna men att de under arbetsprocessen kan samarbeta och hjälpa varandra. Det sker till exempel när eleverna är vid samma moment och lärarna uppmuntrar eleverna att se sig omkring om någon annan elev gjort momentet, att fråga och att visa varandra. Vid Skolinspektionens lektionsobservation i materialinriktningen trä och metall förekommer det att elever samarbetar och hjälper varandra både spontant och på inrådan av läraren. Vid Skolinspektionens lektionsobservation i materialinriktningen textil däremot, arbetar eleverna individuellt och de samarbetar inte. Lärarna uppger att det saknas styrda tillfällen för samarbete och att samarbetet sker utifrån hur eleverna sitter eller vilket moment de är på. Lärarna uppger att eleverna kan samarbeta kring en gemensam produkt om det är långt in på terminen och det finns tid kvar, till exempel göra spel eller fågelholkar ihop.

Reflektion över process och resultat

Granskningen visar att undervisningen i begränsad utsträckning innehåller moment med reflektion över arbetsprocessen tillsammans med läraren.

Eleverna får begränsade möjligheter att löpande reflektera över sin arbetsprocess tillsammans med läraren för att främja handlingsberedskap, kreativitet och självständighet. Av intervjuer med lärare och elever framgår att eleverna får reflektera främst över slutresultat och inte löpande under själva processen. Av intervjuer och Skolinspektionens lektionsobservationer framgår också att det skiljer sig åt mellan

materialinriktningarna i vilken utsträckning eleverna får reflektera löpande. I materialinriktningen trä och metall använder läraren loggböcker i årskurs 7 som eleverna reflekterar i varje lektion genom att besvara frågor som; Vad har du gjort idag? Vilka verktyg? Vilka maskiner? Vad har gått bra? Vad kunde du gjort annorlunda? Vissa elever tar med sig arbetsättet upp i årskurs 8 även om det där är frivilligt. I årskurs 9 gör eleverna en arbetsbeskrivning som är ett levande dokument under arbetsprocessen och som de utvärderar i slutet genom att besvara frågor som: Hur gick det? Vad blev annorlunda? Om du gjort annorlunda vad hade det gjort med ditt slutresultat? Läraren i materialinriktningen trä och metall uppger att eleverna har en frihet i att ha ett papper, anteckningsbok eller att fotografera sin progression. Läraren ställer även reflekterande frågor till eleverna under Skolinspektionens lektionsobservation. Av intervju med lärare framgår att i materialinriktningen textil används inte loggbok på samma sätt men läraren ställer frågor till eleverna om hur arbetet går under lektionerna. Det framgår av såväl lärar- som elevintervjuer att eleverna i båda inriktningarna mer får reflektera över och utvärdera slutresultatet än löpande under själva arbetsprocessen, och då kopplat till samtal om betyg. Till exempel uppmuntrar lärarna eleverna att fotografera ritningar och slutprodukten och ha med sig dessa till betygssamtalen.

Identifierade utvecklingsområden

Utvecklingsområde 1

I syfte att höja verksamhetens kvalitet inom frågeställningen bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande område:

- Variera arbetsformerna så att eleverna kan dela erfarenheter i ett gemensamt lärande.

Enligt läroplanen ska undervisningen anpassas till varje elevs förutsättningar och behov. Den ska främja elevernas fortsatta lärande och kunskapsutveckling med utgångspunkt i elevernas bakgrund, tidigare erfarenheter, språk och kunskaper.¹ Eleverna ska få möjlighet att ta initiativ och ansvar samt utveckla sin förmåga att arbeta såväl självständigt som tillsammans med andra. Skolan ska även främja elevernas harmoniska

---

¹ Lgr22, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, En likvärdig utbildning.

utveckling. Detta ska åstadkommas genom en varierad och balanserad sammansättning av innehåll och arbetsformer.²

Motiveringen till utvecklingsområdet är att arbetsformen oftast utgörs av individuellt arbete och att elever främst arbetar tillsammans på egna initiativ. Genom att variera arbetsformer och låta eleverna arbeta både enskilt, i par och i grupp ges eleverna möjlighet till att dela erfarenheter i ett gemensamt lärande.

Skolinspektionen rekommenderar därför att rektorn ser till att lärarna varierar arbetsformerna så att eleverna kan dela erfarenheter i ett gemensamt lärande.

Utvecklingsområde 2

I syfte att höja verksamhetens kvalitet inom frågeställningen bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete även behöver inledas inom följande område:

- Ge eleverna möjlighet att löpande reflektera över sin arbetsprocess, inklusive resultat, tillsammans med läraren.

Av kursplanen i ämnet slöjd framgår att i undervisningen ska eleverna ges möjligheter att reflektera över arbetsprocesser och resultat för att fördjupa sitt lärande. Genom reflektion både i arbetet och när det är slutfört kan eleverna utveckla medvetenhet om vad som kännetecknar kvalitet i utförande och resultat.³

Motiveringen till utvecklingsområdet är att eleverna inte löpande får reflektera över sin arbetsprocess. Det ser dels olika ut i de båda materialinriktningarna om och i vilken utsträckning eleverna får reflektera under den pågående arbetsprocessen, dels ligger fokus på reflektion främst vid utvärdering av slutresultaten. Genom att lärarna utformar undervisningen så att eleverna regelbundet tillsammans med läraren får reflektera över arbetsprocessen och resultatet utmanas eleverna till handlingsberedskap, kreativitet och självständighet.

Skolinspektionen rekommenderar därför att rektorn ser till att lärarna utformar undervisningen så att eleverna löpande får reflektera över sin arbetsprocess, inklusive resultat, tillsammans med lärarna.

---

² Lgr22, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, Skolans uppdrag.

³ Lgr22, 5 Kursplaner, 5.17 Slöjd.

I vilken utsträckning ges elever möjlighet att utveckla kunskaper om hållbar utveckling?

Inom denna frågeställning granskas i vilken utsträckning undervisningens innehåll bidrar till att eleverna utvecklar kunskaper om material och metoder utifrån ett hållbarhetsperspektiv. Vidare granskas om undervisningen utformas så att eleverna får möjlighet att reflektera kring hur det egna arbetet påverkar miljön och hur de kan använda olika metoder för resurshushållning.

Skolinspektionen bedömer följande: Eleverna ges i flera delar möjlighet att utveckla kunskaper om hållbar utveckling.

Nedan följer Skolinspektionens motivering till bedömningen utifrån vad som framkommit i intervjuer med rektorn, lärare och elever, lektionsobservationer av slöjdundervisningen samt inkommen dokumentation från huvudmannen.

Material- och metodkunskap utifrån hållbar utveckling

Granskningen visar att undervisningen i begränsad utsträckning ger eleverna fördjupad förståelse och kunskap om olika material utifrån ett hållbarhetsperspektiv. Däremot får eleverna kunskaper om olika slöjdmeter som bidrar till hållbara produkter.

Undervisningen innehåller viss information om olika materials egenskaper, ursprung och framställning samt deras påverkan på miljön, men ger inte eleverna någon fördjupad förståelse om detta. Av lärarintervjun framgår att läraren i materialinriktningen trä och metall uppmärksammar eleverna på träskivor med hoplimmat material och att de behöver tänka till kring hur de använder det materialet utifrån en miljöaspekt. Läraren har också en dialog med eleverna kring vilka färger och ytbehandlingsmaterial de använder och hur dessa påverkar miljön. Av intervjuer med elever och lärare framgår att de inte uttryckligen pratar om transporter, men de använder inhemska träslag och samtalar om varför de väljer bort regnskog. Elever och lärare berättar att i materialinriktningen textil går läraren igenom bomullens miljöpåverkan i årskurs 8 genom att visa film om vad som hänt i världen genom överproduktion av kläder. Läraren går också igenom ersättningsmaterial till bomull och att polyester är en oljeprodukt. Läraren uppger att de elever som vill gå längre tittar på vilket material som kan ersätta bomull men att olika materials miljöpåverkan inte tas upp i årskurs 7 och 9. Eleverna uppger att transporters miljöpåverkan endast har funnits med i en skrivuppgift om bomull och att de inte pratat så djupt om andra materials ursprung.

Undervisningen ger eleverna möjlighet att få kunskaper om olika slöjdmeter som bidrar till slöjdprodukter som är användbara, välgjorda eller håller länge. I intervjuer med lärare framkommer exempel på att lärarna för samtal med eleverna om hur slöjdmeter kan öka produkternas livslängd. Läraren i materialinriktningen textil uppger att hen går igenom att det kanske krävs dubbelt med garn när eleverna virkar en grytlapp så det blir tätt och värmen inte går igenom. Vid Skolinspektionens lektionsobservation tipsar läraren en elev hur den ska göra för att det ska bli ett stadigare resultat när eleven stickar. I materialinriktningen trä och metall uppger läraren att hen uppmärksammar eleverna om svepaskarnas traditionella användningsområde, att man förvarade mat i dem. Ett annat exempel är från Skolinspektionens lektionsobservation när eleverna ska sätta ihop bitar till ett lock av återbrukat material och läraren påminner om att de ska tänka på ådringen, en upp och en ner, en glad och en ledsen. Eleverna får möjlighet att reflektera över anledningen till det och läraren förklarar till sist att det är för att trät inte ska slå sig och för att locket ska bli hållbart. Lärarna uppger att produkter som skärbrädor, mössor, halsdukar, shorts och valbara heminredningsprodukter är sådana slöjdföremål som eleverna använder hemma.

Reflektion och val under arbetsprocessen utifrån ett hållbarhetsperspektiv

Granskningen visar att eleverna i viss utsträckning får reflektera över olika val utifrån ett hållbarhetsperspektiv.

Undervisningen i materialinriktningarna skiljer sig åt avseende i vilken mån eleverna får tillfällen till reflektion över hur det egna arbetet kan påverka miljön. Det framgår av intervjuer med lärare och elever att lärarna i båda materialinriktningarna uppmärksammar eleverna på att hushålla med resurser genom att tänka på hur de ska klippa i tyg och såga i trä för att skapa så lite spill som möjligt. Av intervju med lärare framgår att det endast är i materialinriktningen trä och metall som eleverna får reflektera över och använda återbruk. Läraren har gjort eleverna medvetna om att inget material ska kastas och det finns tre återbrukslådor med olika sorters spillmaterial. Läraren tar med tänket kring återbruk in i alla årskurser, till exempel att locken till svepaskarna som eleverna gör i årskurs 8 ska vara av återbrukat material. Under lärarens genomgång vid Skolinspektionens lektionsobservation påminner läraren eleverna om att locken på askarna ska vara av återbrukat material och att eleverna får välja bitar i lådorna uppmärkta med skivor, ädelträ och furu. Eleverna reflekterar över och använder material ur lådorna återkommande under lektionen. Elever uppger i intervju att de inte får lära sig att laga saker mer än om något går sönder i det egna projektet, till exempel en skärbräda, genom att laga den under arbetets gång. Lärarna uppger att eleverna får reflektera över

hållbara alternativ vid återbruk av olika trämaterial då eleverna får reflektera över anledningen till att de tar in det. I materialinriktningen textil uppger lärare att eleverna också får reflektera över att de använder ekologisk bomull. Det framkommer i intervjuer med lärare att elever till viss del får göra egna val av metoder för resurshushållning. Läraren i materialinriktningen trä och metall berättar att hen ger som alternativ i årskurs 9 att eleverna får ta med något de vill bygga om eller laga, men det är inget styrt område. Läraren i materialinriktningen textil uppger att även om de inte arbetar med återbruk rent praktiskt så pratar de ofta återbruk, hur de gör med gamla kläder och läraren har tagit upp aktuell lag om att textilier inte får slängas hur som helst.

Identifierade utvecklingsområden

Utvecklingsområde 3

I syfte att höja verksamhetens kvalitet inom frågeställningen bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande område:

- Ge eleverna en undervisning som bidrar till fördjupad förståelse och kunskap om olika material utifrån ett hållbarhetsperspektiv.

Av läroplanen framgår skolan ska ansvara för att varje elev efter genomgången grundskola har fått kunskaper om förutsättningar för en god miljö och en hållbar utveckling och kunskaper om och förståelse för den egna livsstilens betydelse för hälsan, miljön och samhället.⁴ Av kursplanen för ämnet slöjd framgår bland annat följande gällande hållbar utveckling. Slöjd innebär manuellt och intellektuellt arbete i förening vilket utvecklar kreativiteten och handlingsberedskapen samt stärker tilltron till den egna förmågan att hantera olika praktiska problem i vardagen. Detta är betydelsefullt för individens och samhällets utveckling och för att främja hållbar utveckling. Eleverna ska också ges förutsättningar att utveckla förmågan att välja och hantera material för att främja hållbar utveckling. Därigenom kan undervisningen bidra till att eleverna utvecklar ett miljömedvetet förhållningssätt.⁵

Motiveringen till utvecklingsområdet är att undervisningen endast i viss utsträckning ger eleverna möjlighet till fördjupad förståelse av olika materials egenskaper och ursprung utifrån ett hållbarhetsperspektiv. I den

---

⁴ Lgr22, 2.2 Kunskaper.

⁵ Lgr22, 5 Kursplaner, 5.17 Slöjd.

mån området tas upp i undervisningen sker det huvudsakligen översiktligt och inte på djupet. Lärare kan ha en medveten strategi bakom val av material men tankarna bakom dessa val når sällan eleverna i undervisningen. Genom att utforma en undervisning som synliggör olika materials egenskaper ur ett hållbarhetsperspektiv kan eleverna få en fördjupad kunskap om och förståelse av hur olika material och dess ursprung och framställning påverkar miljön.

Skolinspektionen rekommenderar därför att rektorn ser till att lärarna ger eleverna en undervisning som bidrar till fördjupad förståelse och kunskap om olika material utifrån ett hållbarhetsperspektiv.

Utvecklingsområde 4

I syfte att höja verksamhetens kvalitet inom frågeställningen bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete även behöver inledas inom följande område:

- Utforma en undervisning så att eleverna får reflektera över hur det egna arbetet påverkar miljön och ge eleverna möjlighet att i den egna slöjdprocessen välja att använda olika metoder för resurshushållning.

Av kursplanen i slöjd framgår att undervisningen i ämnet slöjd ska ge eleverna förutsättningar att utveckla förmåga att reflektera över arbetsprocesser och resultat utifrån kvalitet, uttryck och hållbar utveckling. "Slöjdens uttryck och betydelse för hållbar utveckling" utgör även en del av det centrala innehållet för årskurs 7–9. Denna del av det centrala innehållet handlar bland annat om jämförelser mellan olika slöjdmaterial utifrån deras kvalitet och påverkan på miljön, till exempel mellan natur- och konstmaterial, förnybara och icke förnybara material samt resurshushållning genom återbruk, reparation samt vård av material och föremål.⁶

Motiveringen till utvecklingsområdet är att eleverna främst i materialinriktningen trä och metall ges möjlighet till reflektion över hur det egna arbetet kan påverka miljön. Vidare ges eleverna endast vid få tillfällen möjlighet att göra egna val av metoder utifrån resurshushållning. Genom att lärarna utformar undervisningen så att eleverna regelbundet får reflektera över arbetsprocess och resultat samt möjlighet att därefter själva välja metod kopplat till hållbarhet utvecklar eleverna ett miljömedvetet

---

⁶ Lgr22, 5. Kursplaner, 5.17 Slöjd

förhållningssätt. Detta bidrar även till att eleverna i den egna slöjdprocessen medvetet kan välja hur de kan använda olika metoder för resurshushållning exempelvis återbruk, reparation samt vård av material och föremål.

Skolinspektionen rekommenderar därför att rektorn ser till att lärarna utformar en undervisning där eleverna får reflektera över hur det egna arbetet påverkar miljön. Ge även eleverna möjlighet att i den egna slöjdprocessen välja att använda olika metoder för resurshushållning.

I vilken utsträckning omfattas slöjdämnet av ett jämställdhetsperspektiv?

Inom denna frågeställning granskas i vilken utsträckning rektorn organiserar skolans jämställdhetsarbete kopplat till slöjdämnet. Vidare omfattar granskningen lärarnas arbete med jämställdhet i slöjdundervisningen.

Skolinspektionen bedömer följande: Slöjdämnet omfattas i hög utsträckning av ett jämställdhetsperspektiv.

Nedan följer Skolinspektionens motivering till bedömningen utifrån vad som framkommit i intervjuer med rektorn, lärare och elever, lektionsobservationer av slöjdundervisningen samt inkommen dokumentation från huvudmannen.

Skolans jämställdhetsarbete för slöjdämnet

Granskningen visar att rektorn organiserar slöjdämnet så att elever oavsett kön möts och arbetar tillsammans.

Rektorn ser till att flickor och pojkar möts i slöjdundervisningen. Rektorn uppger att eleverna läser båda materialinriktningarna växelvis och terminsvis under årskurs 7, 8 och 9 och att slöjdgrupperna i samtliga årskurser är könsblandade. När eleverna delas in i grupper är jämn fördelning av kön en parameter som tas hänsyn till. Lärarna uppger att det är viktigt att poängtera att slöjd är ett samlat ämne och att det blir blandade grupper. Lärarna berättar att frågan kring elevers möjlighet att välja materialinriktning har diskuterats och ett medvetet val att göra på detta sätt har gjorts. Lärarna styr också placeringar i klassrummet för att flickor och pojkar ska samarbeta. En lärare berättar att läraren gör en medveten placering i årskurs 7 med två flickor och två pojkar vid varje fyrgrupp. Eleverna ges också möjlighet att arbeta med material från ämnets båda materialinriktningar och att pröva olika materials kombinationsmöjligheter. Exempelvis i ett projekt i årskurs 7 när eleverna gör en tavla som innefattar olika material som trä, målarfärg samt tyg, och som lärarna i de båda materialinriktningarna planerar och samarbetar kring.

Jämställdhetsperspektiv i undervisningen

Granskningen visar att läraren lyfter föreställningar och normer om kvinnligt och manligt med eleverna.

Lärarna arbetar löpande för att vidga och utmana elevernas föreställningar utifrån icke-könstraditionella val. Lärarna uppger att de synliggör

traditionella uppfattningar kopplade till kön inom slöjdämnet genom samtal med eleverna. Lärarna diskuterar med eleverna om könsmonster kopplat till olika yrken och uppmuntrar eleverna att utmana normen. Till exempel samtalar de i materialinriktningen textil om hur det sett ut historiskt med olika yrken som att det var män som broderade åt kungen och som arbetade som skräddare och att kvinnor sydde i hemmet men inte fick ha det som yrke. I materialinriktningen trä och metall lyfter läraren någon gång per termin olika yrken som målare, snickare och elektriker och samtalar kring att det är lika vanligt att kvinnor som män har de yrkena. Lärarna uppger att det är en kvinna som är lärare i materialinriktningen trä och metall vilket också utmanar den stereotypa föreställningen om att det är män som är lärare i den inriktningen. Av samtliga intervjuer och Skolinspektionens lektionsobservationer framgår vidare att såväl flickor som pojkar utmanas att prova olika material och olika metoder som traditionellt sätt kan uppfattas som kvinnliga eller manliga.

Skolinspektionen har inte identifierat något utvecklingsområde inom frågeställningen.

På Skolinspektionens vägnar

X Christina Wallin

Beslutsfattare
Signerat av: Christina Wallin

X Eva Lindgren

Föredragande
Signerat av: Eva Lindgren

I handläggningen av ärendet har även utredare Anna-Carin Kostic deltagit.

Bilaga 1: Granskningens genomförande

Bakgrundsuppgifter

Skolinspektionen besökte Ekenässkolan den 11 mars 2026. Besöket genomfördes av utredarna Eva Lindgren och Anna-Carin Kostic.

Skolenheten är en kommunal skola verksam i Eslövs kommun med grundskola, årskurserna 7-9. På skolenheten går ca 380 elever.

Underlag för bedömning

Underlaget i detta beslut utgörs av:

- Två lektionsobservationer
- Två gruppintervjuer med elever
- En gruppintervju med lärare
- En intervju med rektorn
- Dokument som begärts in från huvudmannen.

Innan beslut har fattats har huvudmannen fått ta del av Skolinspektionens tjänsteanteckning från besöket för att ges en möjlighet att yttra sig över den.

De samlade iakttagelserna från de skolor som har ingått i granskningen kommer att presenteras i en övergripande rapport.

Bilaga 2: Granskningens utgångspunkter

Granskningens syfte

Syftet är att granska vissa kvalitetsaspekter i undervisningen i ämnet slöjd i grundskolans högstadium. Bedömningen görs i förhållande till de kvalitetskriterier Skolinspektionen tagit fram inom de olika frågeställningarna.

Granskningens frågeställningar

1. I vilken utsträckning får eleverna en slöjdundervisning som främjar deras möjligheter att arbeta med processen i fokus?
2. I vilken utsträckning ges elever möjlighet att utveckla kunskaper om hållbar utveckling?
3. I vilken utsträckning omfattas slöjdämnet av ett jämställdhetsperspektiv?

Kvalitetskriterier

Processinriktat lärarstöd

Lärarstödet är processinriktat så att eleven visas på möjliga alternativ för att kunna utveckla idéer samt utveckla och använda olika strategier för att lösa sin arbetsuppgift.

Lärarstödet är stöttande och innehåller dialog i form av formativ respons under arbetsprocessen.

Utmanande undervisning

Undervisningen är motiverande och utmanande så att alla elever, oavsett nivå i kunnande, stimuleras till utveckling.

Arbetsformerna varierar mellan individuellt arbete och arbete i par eller grupp så att eleverna kan dela erfarenheter i ett gemensamt lärande.

Reflektion över process och resultat

Undervisningen innehåller moment där eleverna löpande uppmanas att, tillsammans med lärare, reflektera över sin arbetsprocess, inklusive resultat, i syfte att främja utveckling av handlingsberedskap, kreativitet och självständighet.

Material- och metodkunskap

Undervisningen innehåller moment för att ge eleverna en fördjupad förståelse av olika materials egenskaper och ursprung utifrån ett hållbarhetsperspektiv.

Undervisningen innehåller moment för att ge eleverna kunskap om slöjdmeter för framställning av funktionella och hållbara slöjdprodukter.

Reflektion och val under arbetsprocessen

Undervisningen utformas så att eleverna ges möjlighet att reflektera kring hur det egna arbetet påverkar miljön och välja hur de i den egna slöjdprocessen kan använda olika metoder för resurshushållning.

Skolans jämställdhetsarbete för slöjdämnet

Rektor organiserar slöjdämnet så att elever, oberoende av könstillhörighet möts och arbetar tillsammans.

Jämställdhetsperspektiv i undervisningen

Läraren reflekterar och diskuterar föreställningar och normer om kvinnligt och manligt tillsammans med eleverna.

Läraren arbetar inom undervisningen för att vidga och utmana elevernas föreställningar utifrån icke-könstraditionellt perspektiv i val av material och metod.

Bilaga 3: Författningsstöd

Skolinspektionens granskning ska avse den granskade verksamhetens kvalitet i förhållande till mål och andra riktlinjer.⁷

Av skollagen framgår att utbildningen inom skolväsendet syftar till att barn och elever ska inhämta och utveckla kunskaper och värden. Den ska främja alla barns och elevers utveckling och lärande samt en livslång lust att lära. Utbildningen ska också förmedla och förankra respekt för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande demokratiska värderingar som det svenska samhället vilar på. I utbildningen ska hänsyn tas till barns och elevers olika behov. Barn och elever ska ges stöd och stimulans så att de utvecklas så långt som möjligt. En strävan ska vara att uppväga skillnader i barnens och elevernas förutsättningar att tillgodogöra sig utbildningen.⁸ Vidare ska utbildningen utformas i överensstämmelse med grundläggande demokratiska värderingar och de mänskliga rättigheterna som människolivets okränkbarhet, individens frihet och integritet, alla människors lika värde, jämställdhet samt solidaritet mellan människor.⁹

Av skollagen framgår vidare att alla barn och elever i samtliga skolformer ska ges den ledning och stimulans som de behöver i sitt lärande och sin personliga utveckling för att de utifrån sina egna förutsättningar ska kunna utvecklas så långt som möjligt enligt utbildningens mål.¹⁰

Av läroplanen framgår att skolans uppdrag är att främja lärande där individen stimuleras att inhämta och utveckla kunskaper och värden. Skolan ska stimulera elevernas kreativitet, nyfikenhet och självförtroende samt deras vilja att pröva och omsätta idéer i handling och lösa problem. Eleverna ska få möjlighet att ta initiativ och ansvar samt utveckla sin förmåga att arbeta såväl självständigt som tillsammans med andra. Skolan ska även främja elevernas harmoniska utveckling. Detta ska åstadkommas genom en varierad och balanserad sammansättning av innehåll och arbetsformer.¹¹

Eleverna ska genom strukturerad undervisning ges ett kontinuerligt och aktivt lärarstöd.¹² I läroplanens andra del om övergripande mål och riktlinjer framgår att skolan ska:

---

⁷ 26 kap. 20 § skollagen.

⁸ 1 kap. 4 § skollagen.

⁹ 1 kap. 5 § skollagen.

¹⁰ 3 kap. 2 § skollagen, se även 3 kap. 5 och 7 §§ skollagen gällande extra anpassningar och särskilt stöd.

¹¹ Lgr22, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, Skolans uppdrag.

¹² 5 kap. 2 § skolförordningen (2011:185).

- erbjuda eleverna strukturerad undervisning under lärares ledning, såväl i helklass som enskilt
- ansvara för att varje elev efter genomgången grundskola kan lösa problem och omsätta idéer i handling på ett kreativt och ansvarsfullt sätt, kan lära, utforska och arbeta både självständigt och tillsammans med andra och känna tillit till sin egen förmåga.

Lärarna ska:

- sträva efter att i undervisningen balansera och integrera kunskaper i sina olika former.
- ta hänsyn till varje enskild individs behov, förutsättningar, erfarenheter och tänkande, stärka elevernas vilja att lära och elevens tillit till den egna förmågan och ge utrymme för elevens förmåga att själv skapa och använda olika uttrycksmedel
- organisera och genomföra arbetet så att eleven utvecklas efter sina förutsättningar och samtidigt stimuleras att använda och utveckla hela sin förmåga, upplever att kunskap är meningsfull och att den egna kunskapsutvecklingen går framåt samt successivt får fler och större självständiga uppgifter och ett ökat eget ansvar.¹³

Undervisningen i ämnet slöjd ska enligt kursplanen syfta till att eleverna utvecklar förmågan att formge och framställa föremål genom att arbeta med olika material och hantverkstekniker. Eleverna ska bland annat:

- ges möjligheter att utveckla sin skicklighet i en process där tanke, sinnesupplevelse och handling samverkar
- ges förutsättningar att arbeta med färg, form och funktion för att skapa olika estetiska och kulturella uttryck
- ges förutsättningar att utveckla idéer samt överväga olika lösningar och tillvägagångssätt i slöjdarbetet
- ges möjligheter att reflektera över arbetsprocesser och resultat för att fördjupa sitt lärande.¹⁴

Det centrala innehållet i slöjd för årskurs 7–9 består av följande tre delar: Slöjdens material, verktyg och hanterverkstekniker, slöjdens arbetsprocesser samt slöjdens uttryck och betydelse för hållbar utveckling. Innehållet i undervisningen inom ”slöjdens arbetsprocesser” handlar bland annat om slöjdarbetets olika delar: idéutveckling, överväganden, framställning samt reflektion över arbetsprocessen och resultatet. Det

---

¹³ Lgr22, 2.2 Kunskaper.

¹⁴ Lgr22, 5 Kursplaner, 5.17 Slöjd.

handlar även om hur delarna i arbetsprocessen samverkar och påverkar resultatet.¹⁵

När det gäller kunskaper om hållbar utveckling framgår i läroplanens första del avseende skolans uppdrag att en viktig uppgift för skolan är att ge överblick och sammanhang. Genom ett miljöperspektiv får eleverna möjligheter att både ta ansvar för den miljö de själva direkt kan påverka och att skaffa sig ett personligt förhållningssätt till övergripande och globala miljöfrågor. Undervisningen ska belysa hur samhällets funktioner och vårt sätt att leva och arbeta kan anpassas för att skapa hållbar utveckling.¹⁶

Vidare anges i kursplanen för slöjd att eleverna ska ges förutsättningar att utveckla förmågan att välja och hantera material för att främja hållbar utveckling. Undervisningen i ämnet slöjd ska ge eleverna förutsättningar att utveckla förmåga att reflektera över arbetsprocesser och resultat utifrån kvalitet, uttryck och hållbar utveckling. En del av det centrala innehållet för årskurs 7–9 handlar bland annat om jämförelser mellan olika slöjdmaterial utifrån deras kvalitet och påverkan på miljön, resurshushållning genom återbruk, reparation samt vård av material och föremål.¹⁷

Avseende skolans jämställdhetsarbete och jämställdhetsperspektiv i undervisningen framgår följande i läroplanens första del. Skolan ska:

- aktivt och medvetet främja elevernas lika rättigheter och möjligheter, oberoende av könstillhörighet
- synliggöra och motverka könsmonster som begränsar elevernas lärande, val och utveckling
- organisera utbildningen så att eleverna möts och arbetar tillsammans samt prövar och utvecklar sin förmåga och sina intressen med samma möjligheter och på lika villkor oberoende av könstillhörighet.¹⁸

Vidare framgår att skolan aktivt ska verka för jämställdhet. Skolan ska därmed gestalta och förmedla lika rättigheter, möjligheter och skyldigheter för flickor och pojkar, kvinnor och män. Skolan ska också främja interaktion mellan eleverna oberoende av könstillhörighet. Genom utbildningen ska

---

¹⁵ Ibid.

¹⁶ Lgr22, 2.2 Kunskaper.

¹⁷ Lgr22, 5. Kursplaner, 5.17 Slöjd.

¹⁸ Lgr22, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, En likvärdig utbildning.

eleverna utveckla en förståelse av hur olika föreställningar om vad som är kvinnligt och manligt kan påverka människors möjligheter.¹⁹

I läroplanens andra del anges vidare att alla som arbetar i skolan i sin verksamhet ska:

- bidra till att skolan präglas av jämställdhet och solidaritet mellan människor och att eleverna interagerar med varandra oberoende av könstillhörighet
- utgå från ett demokratiskt och normmedvetet förhållningssätt i det vardagliga arbetet.

Läraren ska:

- synliggöra och med eleverna diskutera hur olika föreställningar om vad som är kvinnligt och manligt kan påverka människors möjligheter samt hur könsmönster kan begränsa egna livsval och livsvillkor
- planera och genomföra undervisningen så att eleverna möts och arbetar tillsammans oberoende av könstillhörighet.²⁰

Det pedagogiska arbetet vid en skolenhet ska ledas och samordnas av en rektor. Rektorn ska särskilt verka för att utbildningen utvecklas.²¹ Rektorn beslutar om sin enhets inre organisation och ansvarar för att fördela resurser inom enheten efter barnens och elevernas förutsättningar och behov.²² På skolenhetsnivå ansvarar rektorn för att det görs ett arbete med att systematiskt och kontinuerligt planera, följa upp och utveckla utbildningen.²³

I läroplanens andra del om övergripande mål och riktlinjer framgår bland annat att rektorn:

- har det övergripande ansvaret för att verksamheten som helhet inriktas mot de nationella målen
- ansvarar för att skolans resultat följs upp och utvärderas i förhållande till de nationella målen, kriterierna för bedömning av kunskaper och betygskriterierna
- har ansvaret för skolans resultat och har, inom givna ramar, ett särskilt ansvar bland annat för att utbildningen och undervisningen präglas av ett jämställdhetsperspektiv och

---

¹⁹ Lgr22, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, Skolans uppdrag.

²⁰ Lgr22, 2.1 Normer och värden.

²¹ 2 kap. 9 § skollagen.

²² 2 kap. 10 § skollagen.

²³ Se 4 kap. 4–6 §§ skollagen.

organiseras så att eleverna möts och arbetar tillsammans oberoende av könstillhörighet.²⁴

---

²⁴ Lgr22, 2.8 Rektorns ansvar.